

Av verden

Marit Paasche

Ett av de mest særpregede trekkene ved Silje Linge Haalands kunstnerskap er evnen hun har til å fremstille menneskets økende desperasjon over virkelighetens tilstand: hvordan algoritmer, kapitalisme og kunstig intelligens transformerer verden – følelser, sosiale relasjoner, natur, sykdom, språk – til råvarer, klare for enkle kategorier, massive statistiske beregninger og utbytting. Sammen øver de et konstant press på den sanselige og emosjonelle kontakten mellom levende vesener og natur, og de svekker menneskets kapasitet til å fornye språk og bilder. Vår menneskelighet går på tomgang, noe Silje Linge Haaland bearbeider og omgjør til situasjoner av klarsyn.

Utstillingen består av to «avdelinger» som begge adresserer en usikker og vaklende fremtid: skulpturinstallasjonen *Til ungane: me heller lim over plantene for at dei skal bli verande hos* dåke og videoinstallasjonen *Til korleis skal me bli (eit videobrev frå 2025)*.

Skulpturinstallasjonen består av rogn, bregner, blåbær, valmuer, løvetann, alle planter fra vårt nordlige naturrom, som er kapslet inn i giftig lim for å bevare dem. Disse vekstene utgjør en del av vårt fremtidige livsgrunnlag, men her kan de ikke skape noe nytt, de vil forbli i limet og sitte fast i tiden. De finnes, men under forhold som gjør det umulig å romme fremtiden – en situasjon mange deler i dag.

Til korleis skal me bli (eit videobrev frå 2025) utspiller seg på åtte skjermer montert på et reisverk av påler som går fra gulv til tak. Skjermene danner en nøye planlagt vegg der bildene og lydsporet ikke er strukturert etter et narrativ, men av noen essensielle grunntemaer i menneskets liv, som for eksempel lys, jordbruk, vold og det å spise.

Lydsporet er et resultat av Linge Haalands tette samarbeid med musikerne Vera Dvale og Christian Dugstad. Hun komponerer videoens lydspor med utgangspunkt i deres musikk og feltopptak. Det visuelle materialet består av egenfilmede videosekvenser som er manuelt klippet sammen med videomateriale fra en KI-generator som konverterer tekst om til levende bilder. Linge Haaland har foret generatoren med politisk-filosofiske tekster, folkeeventyr og poesi, identitetspolitiske tekster og manifeste, for å se hva som skjer når disse komplekse tekstene møter de statistiske beregningene som kunstig intelligens bruker for å skape det resultatet den

anser sannsynlig at brukeren ønsker. Resultatet er videobilder med gjentatte visuelle krasjer og glitches.

Linge Haaland startet arbeidet med dette materialet for to år siden, da KI-generatorene var mindre perfekte enn i dag og gjorde flere feil. Skrev du inn «menneske holder en sprellende laks i hendene» den gang, kunne du få bilder av en ung, hvit mann (fortolkningen av ordet menneske) som holdt en laks som bokstavelig talt spreller inn og ut av å være fisk og fiskefilet, fordi generatoren ikke nødvendigvis vet om ordet laks indikerer liv eller død. Poenget er at KI-generatorer transformerer ordene til det som er visuelt mest sannsynlige ut ifra brukeren og allerede innhentet informasjon. Generatoren beveger seg i fortidens materiale og vil dermed nødvendigvis reprodusere fordommer, rasisme og billedhierarkier som finnes der. Skriv inn vold, og du kan få mennesker med et asiatisk utseende, fordi databanken inneholder store mengder asiatiske filmer med innslag av kampsport, eller generatoren kobler vold til sex, fordi en så stor andel av våre digitale bilder stammer fra pornoindustrien. Slik fores vi fra vår egen digitale søppelhaug.

Men *Til korleis skal me bli (eit videobrev frå 2025)* uttrykker også en sterk vilje til å se for å forstå. Med sitt morfede, antropocene blikk – møysommelig bearbeidet av kunstneren – lovpriser verket det som gjør oss levende, i en koreografi som danser med forestillingsevnen. Det er et videobrev til fremtiden som utspiller seg på de åtte skjermene, der Linge Haaland komponerer aktivt *mot* den firkantede skjermen og mot visuelle konvensjoner. Presist og rytmisk evner hun å strukturere det visuelle materialet i samspill med lyd: det flyter, banker og renner mellom skjermene som en symfoni.